

THE EUROPEAN DISCOVERY OF CHINA

POMPEU FABRA UNIVERSITY BARCELONA

LA XINA DE MARCO POLO

LA XINA I L'ISLAM

L'Islam va arribar a la Xina gairebé immediatament, el 627, només cinc anys després de l'hègira. La dinastia Tang va veure un flux continu de musulmans que arribaven a la Xina. Alguns van fer-ho pels camins de les caravanes de la ruta de la seda i es van establir a Gansu, Qinghai i Shaanxi, mentre que altres van navegar per les aigües de l'oceà Índic i es van establir en els excel·lents ports del sud de la Xina, majoritàriament a Canton i a les grans ciutats Fujian, com Quanzhou. Els musulmans vivien en el seu propi barri i tenien un jutge de la seva comunitat per fer front als seus conflictes.

A l'època dels Song, al segle X, l'oceà Índic s'havia convertit en un llac musulmà i s'hi va establir una ruta marítima regular, que unia Siraf amb Canton. El viatge d'anada i tornada va durar un any i mig. Aquesta era una ruta marítima llarga, probablement la més llarga d'ús regular abans de l'expansió europea al segle XVI.

Siraf era el port principal per als vaixells de navegació marítima, però les embarcacions fluvials podien portar les càrregues fins a Bagdad, unint el riu Tigris amb la Xina continental.

Els àrabs s'esmenten sovint en les històries oficials de la Xina, però és a la narrativa de Zhao Rugua, un inspector de comerç exterior del segle XII a Fujian, on trobem el text més llarg al món islàmic. Hi elogia l'elegància i la riquesa de la vestimenta musulmana, les excel·lents capacitats dels seus artesans, l'activitat frenètica dels seus mercats, la riquesa dels palaus musulmans i la força militar dels seus exèrcits. Sobre la religió, Zhao Rugua diu que adoren el cel i que tenen un Buda propi anomenat Mohammed, que va trobar una pedra sagrada que li va donar el poder per dirigir una rebel·lió contra l'imperi persa. Destaca el mes de dejuni del Ramadà i les cinc oracions diàries. Hi descriu amb molta precisió el desbordament regular anual del riu Nil i fa un bon retrat del port principal del delta, al Caire. El text enumera les ambaixades enviades per l'Islam a la Xina, que especifica els regals que van portar i els que van rebre a canvi.

El text mostra un profund coneixement de les dimensions geogràfiques de l'Islam. Fins i tot conté una llarga referència a Mulanpi, l'imperi almoràvit que es va establir a l'oest

islàmic. Al·ludint al Mediterrani, Zhao Rugua afirma que Mulanpi, bàsicament Andalusia, s'estableix al final d'un gran mar que està envoltat per innumbrables països, però que Andalusia és l'únic lloc visitat pels grans vaixells àrabs. Andalusia és un país de riquesa i abundància, que produeix un arròs i un blat excel·lents, i els melons i les ovelles més grossos del món. Al nord de Mulanpi els dies es fan més curts, fins que duren només sis hores. Aquesta és una descripció gràfica del nord d'Europa i revela el que en sabien els xinesos al segle XII: només la veien a través dels ulls de l'Islam.

A l'altra banda d'Euràsia, els àrabs tenien un bon nombre de textos relacionats amb la Xina. De fet, a causa dels continus intercanvis entre aquesta i l'Islam, els primers testimonis exteriors de la Xina eren majoritàriament àrabs. El primer text que conté una llarga descripció de la Xina, tradicionalment atribuït a un comerciant del segle IX, anomenat Sulayman, conté una descripció detallada del barri musulmà a Canton, la seva organització jurídica i els seus vincles econòmics amb Siraf.

L'autor hi descriu les xineses –tal com ho faran els europeus molts segles després–, molt belles i blanques, i molt ben vestides amb peces de seda. Però se sorprèn amb les dones que van amb el cap descobert i els cabells onejant al vent, i pel fet que els homes no porten turbant. Troba desagradable que després de fer les seves necessitats no es rentin, si no que utilitzin **paper higiènic**.

Aprova els ritus fúnebres elaborats dels xinesos i comenta amb sorpresa que tothom a la Xina pot llegir i escriure, ja siguin pobres o rics, joves o vells. Totes les ciutats xineses tenen escoles per a nens pobres, i l'Estat els proporciona els aliments i els medicaments necessaris. Així doncs, presenta la Xina com un estat de benestar, com també faran els europeus més tard. Però, a diferència dels europeus posteriors, llança una mirada neutral sobre l'homosexualitat a la Xina, fins i tot quan té a veure amb la prostitució masculina.

Sulayman entenia bé la piràmide administrativa que unia les ciutats grans amb les més petites en una xarxa urbana contínua i elogia les instal·lacions de transport de persones i de mercaderies.

S'obsessiona amb el que mengen i beuen els xinesos; detalla com es produeix, es ven i es prepara el te, i destaca la importància dels impostos que recapta l'Estat d'aquest producte. Ofereix una visió clara de l'organització financera de l'estat xinès, i descriu els graners que l'Estat utilitza per conèixer el preu i els controls que fa.

El text de Sulayman té el caire d'un convincent relat d'un testimoni, encara que probablement es va basar en textos d'altres viatgers. En comparació amb els textos xinesos sobre l'Islam, trobem una major presència d'**aquest** a la Xina que **no pas a l'inrevés**.

El coneixement islàmic prematur d'una ruta marítima cap a l'**Orient** Llunyà envoltant l'Àfrica ja és evident en un dels grans mapes del món que ve **de l'univers** islàmic. A mitjans del segle XII, al-Idrisi, un geògraf islàmic de Ceuta al Marroc, va presentar al rei de la

Sicília normanda un llibre de geografia amb el títol d'Entretenment per al qui desitja viatjar pel món.

Tenia setanta mapes regionals i un mapa del món, que es va basar en les tradicions gregues, cristianes i islàmiques de la geografia i els viatges. És un món amb la península Àràbiga en el seu centre i la Meca i la Kaaba en el seu cor.

El món apareix com una superfície rodona, envoltada per aigua. Àfrica està molt distorsionada i expandida i apareix lligada al sud del continent imaginari de la tradició ptolemaica. Però, tot i així, pot ser arrodonida i proporciona accés a una miriada d'illes disperses a l'extrem est de l'oceà Índic.